

CENA NAROČNINI:

Za eno leto	\$2.00
Za ZDA.	3.00
Za pol leta	1.25

Edinost

NASLOV EDINOSTI
206 Adelaide St. W.
Toronto, Ont.

Entered as second class matter at
the Post Office Dept. Ottawa.

Vol. 1 No. 8.

Price 5.

NEODVISNO GLASILO KANADSKIH SLOVENCEV

TORONTO, ONTARIO SOBOTA, 31 OKTOBRA, 1942.

Cena 5c.

Leto 1 Štev. 8.

Kriminalce pred sodišče - pravi Izvestija

Organ sovjetske vlade pod naslovom: "Hitlerjeva klika in vsa njihova družina morajo odgovarjati za svoja zločinstva". S ozirom na to Izvestija v svojem uvodniku pravi:

"Izkaz sovjetske vlade o odgovornosti hitlerjevih in vazorjev in njihovih družin radi zločinstva, ki ga so izvršili v okupiranih državah Evrope, je dokument od politične važnosti, ki se ga mora iznesti pred sodišče.

Sovjetski narodi, kateri podnašajo največjo težino oborožene borbe proti hitlerjevih vazorjev, ter preživljajo največje strahote hitlerjevih zločinstev, smatrajo bratskom solidarnostjo in globokimi simpatijami za osvobodilno borbo narodov v Evropi, okupirani po hitlerjevi Nemčiji.

Sovjetska vlada ponovno izjavlja, da hitlerjeva kriminalna vlada in vsi njeni sodružniki, morajo in bodo dobili pravično in ostro kazn za zločinstva, ki so jih počeli naspram narodem Sovjetske Unije in vsim svobodoljubcem narodem na začasno okupiranem evropskem teritoriju, po nemškem in njenih zavezniških armadi in hlapci.

Imena najglavnejših, ki so odgovorni za zločine dobro so znana vsemu človeštvu. Ti zločinci morajo biti kaznjeni po kriminalnem zakonu. V izkazu Sovjetske vlade navedeni so: Hitler,

Goering, Hess, Goebbels, Himmler, Ribetrop in Rosenberg. To so najglavnejši krivci. Ravno tako ne bodo ušli kazni hitlerjevi hlapci, Musolini, Antonescu, Horty, Qusling, Nedič, Pavelič, Rutnik in drugi zločinci—kazni ki jo bodo izrekli narodi sveta.

Predsednik Roosevelt je izjavil, da klika nacističkih voditeljev, je odgovorna za brezštevne zločine, ki mora biti imenovana in obsojena po kriminalnim zakonom. Imajoč ravno iste poglede Sovjetska vlada na svoji strani smatra za potrebno, da se takoj izroče sodišču mednarodnega tribunala, vsakega vodjo fašistične Nemčije.

S ozirom na različne forme aktivne borbe narodov v okupirani Evropi po Hitlerju, sovjetska vlada posebno povdarja na narodni partizanski pokret v Jugoslaviji. Junaškiborci za čast svobode in neodvisnost naroda, izbrali so pot oborožane borbe proti okupatorjem, ter z tem slede primer hrabrih sovjetskih borecev.

Uspešno razvijanje osvobodilne borbe v vsih ozirih, je najglavnejši temelj za končno vničenje enotnega sovražnika. Vsak tisti ki želi pričati čim prejšnji kazni zločincev odgovornih za nesrečo narodov, mora neustrašeno in samo požrtvovalno pojačavati borbo proti nacističnim invazorjem."

WENDEL WILLKIE OPOMINJA ZAVEZNIKE NA OBLJUBE

New York. — Wendel Willkie, ki se je povrnil od svojega potovanja čez bližnji in daljni vzhod, ter tudi Sovjetske Unije in Kitajske, je v svojem govoru pozval ameriško ljudstvo, za dajatev pomoči narodem v borbi za svobodo človeštva; vstanovitev svetovnega miru in vničenje ekonomske in politične tiranije.

Medtem ponovil je zahtevo invazije Evrope in Burme, kako bi se z tem olajšilo ogromni napor Sovjetske Unije in Kitajske. S ozirom na nedavni govor predsednika Roosevelta, glede vojnih strokovnjakov in njihovega dela, češ da se drugim ni treba mešati v take zadeve, je Willkie — dejal:

"Dosedajni način vojne, nam ni dokazal nikakoršne verjetnosti glede sposobnosti naših militarnih in pomorskih strokovnjakov. Vsed tega vsi naši tako vojni kakor tudi politični voditelji, morajo biti podvrženi kritiki kot glavni sili demokracije, a to je narod, katerega se mora dovoliti poštena in svobodna diskusija.

Mi nismo izpolnili naših obljub v dostavljanju orožja in vojnega materijala zaveznikom. Dosedajno odpošiljanje materijala v neke države, katere sem posejil, ne samo da je malenkost ako ga primerjamo na velikost vojne, marveč je naravnost tragičen. Da vam povem koliko je bombnikov dobila Kitajska, vi bi ne

verjeli. Ravno tako, da vam povem, kako se Rusija počuti naspram pomoči ki smo jo do danes izkazali, verjetno je da bi se strinjali z mano ako povem, da nimamo dosti razloga govoriti o tej pomoči, ki smo jo storili naspram njej.

Večja dajatev in večje razumevanje v vsih ozirih je potrebno."

DVESTO TISOČ V MONTREALU ZAHTEVA USTANOVITEV DRUGE FRONTE

Montreal. — Konferenca za takojšnje ofenzivno akcijo, zastopajoč nad 200.000 državljanov v Quebec provinci zadnjega tedna poziva Federalno vlado rekoč: "Največji interesi Kanade in Zedinjenih Narodov so, da se takoj založi vsa podpora za ustanovitev druge fronte v Evropi".

Konferencija si je stavela v obveznost za podpiranje vsih zadev glede obnege vojne napore ne samo v besedah, ampak v dejanju, se glasi resolucija poslana premijerju Kanade, Mr. Kingu, kakor tudi obžaljujoč vladno pomanjkljivost s ozirom, da ni še do danes se javno izrazila za podpiranje Churchill-Roosevelt in Molotov deklaracijo v juniju meseca za ustanovitev druge fronte v letu 1942. Ravno tako poziva vlado, da dvigne svoj glas v odboru Zedinjenih narodov za dru-

go fronto. Na konferenciji je bilo 300 delegatov različnih unijskih, organizacijskih grupacij in kvibeški provinciji. Adrien Villeeneuve, predstavnik mednarodne asociacije mašinistov, je s ozirom na ustanovitev druge fronte povdaril: "Najbolj kritična situacija je v naslednjih tednih tega leta v zgodovini človeštva. Odlašanje za ustanovitev druge fronte, poma minhenasno in defitistom, kateri gredo zatem, da na eden ali pa drugi način iztisnejo primirje z Hitlerjem. To bi pa pomnilo zmagajoč za Hitlerja. — poraz za demokracijo in obstanek človeštva.

Vsled tega imamo pravičnogo govoriti jasno in glasno v tej zadevi. Mi zahtevamo drugo fronto — zdaj — takoj! Mi zahtevamo od naše vlade podporo za drugo fronto. Zahtevamo dalje

PREGLED SOVJETSKO-NEMŠKE FRONTE

STALINGRAD — RDEČI VERDUN ČLOVEŠTVA V BORBI PROTI FAŠIZMU.

Na več krajih že nad dva meseca obleganega Stalingrada, junaški oddelki Rdeče Armade, ne samo da so vzdržali svoje položaje, marveč potisnili iz položajev zbrano iz raznih predelov zadesene Evrope, fašistično silo.

Mesto samo po sebi izpreobrnjeno je v barikade in zakope. Vsaka hiša je posebej bojna črta. Stalingrad točasno predstavlja žarečo peč v katero Hitler suje divizije za divizijom, pravi dopisnik Toronto Star, Ezra Vilensky. Toda junaški bra-

nitelji, ki vzbujajo cel svet z svojo vztrajnostjo in bojevitostjo, odbijajo napade iz katerih nastojajo le kupi mrličev in ranjencev.

Ako je Verdun pomenil v zadnji svetovni vojni zmago zaveznikov proti Nemčiji — Stalingrad pomeni zmago človeštva v splošnem.

Izgube v borbah pri Stalingradu se računajo 200 tisoč mož tedno, razen raznega drugega orodja in materijala. Obljube tako vojaštvo, kakor tudi narodu za zmago — razbite so v prah in pepel. Častno mesto za to gre junaški Rdeči Armadi in narodem Sovjetske Unije.

Nemški fašizem k z lažmi in pretvezami nasičuje nemški narod, je z vsakim dnem v večjih škripcih. Vsled ogromnih izgub pritiska na kvizlinge francoskega in drugih narodov v zasedeni Evropi, za nadomestitev delovnih moči. Na fronti med vojaštvom prepovedano je govoriti novim nabornikom o rukski zimi, kakor tudi o izgubah. Nastala je vnovič izmenjava posameznih generalov itd. To zadostuje dejstvo, da se je polagoma pričnelo menšati ofenzivna moč proti obljubam zmag,

MEXICO VPOSTAVILA DIPLOMATSKE ODNOSAJE Z SOVJETSKO ZVEZO

Mexico City. — Meksika je vnovič postavila diplomatske odnose z Sovjetsko Unijo. Ob tej priložnosti vlada je izjavila, da z dovoljnostjo obnavlja diplomatski odnosi, da z zamatične odnose z Sovjetsko Unijo, ter izraža počast naspram izvenrednemu delu, ki ga daje Sovjetska Unija demokraciji v svoji

JAVNO MNENJE ZA LEGALNOST KOMUNISTIČNE STRANKE

Toronto. — Kanadski institut za pregled javnega mnjenja s ozirom na legalnost komunistične stranke Kanade, da je razen kvibeške provincije 57% za in 43 proti. Dočim je v provinci Quebec naspram zahtjevanju tega instituta 20% za in 80 proti.

zdrženo strategijo Zedinjenih narodov s ozirom na vstanovitev druge fronte.

Ustanovitev druge fronte, pomeni zmago. Ako bomo dopustili še nadaljno odlašanje, nam preti nevarnost da izgubimo vojno."

Zatem je konferencija poslala pozdrav prvemu ministru Sovjetske Unije Feodor Gušev-u, izražajoč svoje simpatije in vneto naspram narodom in junaški Rdeči Armadi v borbi proti hitlerizmu. Oddana je počast junaškim braniteljem Stalingrada, ter žrtvam fašizma v splošnem.

mesto katerih je nastal gotov neuspeh.

Rdeča Armada na severozapadni strani Stalingrada stalno napreduje. Zavzela je že nekaj važnih položajev in je le 36 milj od mesta. Ravno tako pri Voroznežu, na Kavkazu in pri Lenigradu, je zavzela več strateških položajev. V teh borbah so nacisti pretrpeli ogromne izgube in moštvin in materijalu. Na nekaterih krajih se računa do 7000 mož ubitih v trodnevnih spopadih. Po nekod pa divizije od katerih je preostanek le 20 mož od sto. Tako zadaja Rdeča Armada smrtonosne udarce fašističnim silam.

BORBA NA SOLOMON OTOKIH

Washington. — Vest iz Solomon otoka izjavlja, da se je borbena črta tam proširila na milje vzhodno proti zavezniških komunikacij na Pacifiku. Posebno so ostre borbe točasno na Guadalcanal otoku. Na nekem kraju bojne črte je Japoncem uspelo prodreti, ali so jih zavezniške sile vrgle nazaj na stare položaje.

Naspram poslednjim vestim zatrjuje se, da so Japonci poslali pojačanja na položaj 400 milj severovzhodno od Guadalcanal. Ameriški letalci so v enem napadu močno zadeli japonsko pomorsko silo severno od New Hebrides. — Fiji otoku, kjer se točasno nahaja ameriška nastopajoča baza.

junaški borbi proti agresiji in nacističnemu diktatorstvu.

Ravno tako je pripravna obnoviti diplomatske odnose Urugvajska vlada. Se pa pri tem omejuje na to, da bi naj Združene Države glede tega posredovale v pregovorih izmed Urugvaja in Sovjetske Unije.

PARTIZANI NAPADLI KANIŽARICO PRI ČRNOMLJU

Moskva. — Radio odajna postaja "Svobodna Jugoslavija" poroča iz poročila vrhovnega poveljstva rodoljubnih in partizanskih oddelkov v Jugoslaviji sledeče:

Oštra borba se je vršila v krajih Ključ in Jajce. Partizanski oddelki so zadali težke udarce sovražniku, posebno v nočnih napadih na sovražne posadke. Batalijon Kozara, izvedel je uspešne napade v zadnjih dnevih tg. m., ter pri teh pobil 68 ustaških, tri nemške oficirje in 11 vojakov, zajel pa 27 orožnikov. Sovražniki so imeli poleg tega veliko ranjencev.

Dva batalijona 4 partizanske brigade, izvedla sta uspešen napad na italijanski garnizon, ki je stražil rudnik premoega v Kanižarici pri Črnomlju. V tem napadu so partizani vničili tamkajšnja skladišča. Par dni zatem so partizani iste brigade razstrelili železniško lokomotivo in 20 gasolinskih tankov. Na poto nazaj v svojo bazo, se so srečali z italijansko mobilno kolono z katero so stopili v borbo, če tudi so bili izčrpani in lačni. V tem spopadu so partizani obkolili sovražnika, pobili 120 vojakov in 7 oficirjev, ter zajeli 18 vojakov, en mrtvar, 18 strojnica in več drugega materijala.

Celemu kulturnemu svetu

Tako se glasi proglaš zduženega slovenskega naroda, preko radio postaje "Svobodna Jugoslavija", ki ga je objavila moskovska oddajna radio postaja:

"Vsemu kulturnemu svetu!

Vodstvo vsih narodnih organizacij in skupin, ki vodijo skupno borbo za osvobojenje svoje zemlje od krvavega fašizma, pozivlja vas vse, da ste priče in sodniki Hitlerja, Hortija in Musolinija, ki v naši deželi kjer živimo že trinajst vekov, vpeljujejo "novi red" z obejanjem, požigom, nasilstvom in ubijanjem.

Predstavniki vseh narodnih skupin pozivljajo civilizirani svet k pravični sodbi ne samo nad nemškimi in madžarskimi morilci, čijih krutosti so znane vsemu civiliziranemu svetu, temveč posebno nad italijanskim fašizmom, ki pridiga svojo 2000-letno kulturo po vsej zemlji, v resnici pa ni nič drugega kot tolpa morilcev, bojažljivcev in sleparjev.

Italijani so v to deželo — Slovenijo prišli z zlatnimi obljubami, toda so kmalo pozabili svoje lastne besede in pokazali svoj varljivi značaj. Slovenci italijanske fašiste poznajo že dolgo in lahko rečeno, da so ravno Slovenci bili prvi, ki so zgrabili orožje proti njim, da branijo svojo stvar in maščujejo svoje brate, ki so padli za slovensko civilizacijo. V Ljubljani prestolici Slovenije, je fašizem pomoril polovico prebivalstva. Mesto je ograjeno s trojno vrsto bodoče žice in izpremenjeno je v koncentracijsko taborišče. Italijani, ki sramotno beže pred našimi oboroženimi četami, požigajo nezavarovane vasi, more in ubijajo mirne prebivalce, vključno žene, otroke, stare in bolne ljudi, potem pa beže kot "junaki zmagovalci". Tako dela "junaška" črna srajca in to je podoba italijanskega fašizma kulture.

Italijani so sklenili da popolnoma iztrebijo naš narod. Ves svet pozivljamo, da nam pomaga. Pozivljamo vse, da vzamejo na znanje krutosti, ki jih fašizem dela nad nami. Ta narod najmanjši v Evropi, je danes bolj združen kot kdaj prej v težkem boju za svojo svobodo in neodvisnost. Proti najmodernejšemu fašističnem vojnem stroju, se borimo brez orožja — proti tankom, aeroplanom, najmodernejšim strojnica in težkim bombam. Nasemu sovražniku smo odvzeli puške in ž njimi se borimo proti stotisočim Italijanom, ki so preplavili našo deželo.

Civilizirani narodi, vas kličemo na pomoč! Civilizirani narodi celega sveta, dvignite svoj glas v protest na svojih zborovanjih proti temu krutemu delovanju, objavite jih v vašem tisku. Storite svojo dolžnost do nas, obodite fašizem in pomagajte rešiti človeštvo!

Podpis: Vodstvo Osvobodilne Federacije Slovenskega Naroda, Vodstvo komunistične stranke, Vodstvo katoliških socijalistov, Vodstvo demokratov, Vodstvo kmetske stranke, Vodstvo kmetske mladine, Slovenska ženska zveza, Vodstvo komunistične mladine in Vodstvo delavske kmetske mladine.

Podrobna poročila očvidcev o bojih v Sloveniji

KAKO SE LAHI MAŠČUJEJO NAD MIROLJUBNIMI KMETI ZA SVOJE VOJSKE NEUSPEHE

J. I. C., posnema poročilo iz ilegalnega časopisa "Zarja Svobode", ki izhaja v Ljubljani in to iz št. 6. 2. letnik.

Polhov Gradec: Dne 7. maja so partizani napadli na cesti Dobrava-Polhov Gradec, večjo italijansko vojaško kolono. Napad so izvršili pri vasi Gaberje in prizadeli Italijanom velike izgube mrtvih in ranjenih. Italijani so se umaknili od nosno razbežal brez boja. Naslednji dan pa so pridvaljale v dolino močne kolone italijanskega vojaštva. V akcijo so stopila celo letala, ki so bombardirala posamezne točke v okoliških gozdovih in streljala s strojnimi. Italijani so polovili okrog 170 mož in mladeničev. Vojaško sodišče je na licu mesta obsodilo 14 mož na smrt, ki so bili takoj ustreljeni. Zažgali so vasi Gaberje, Srednja vas in Hra stenice. Vas Babno goro pa so oplenili.

Borovnica-Kamnik: Dne 19. maja so partizani razstrelili železniško progo in prekinili promet med Ljubljano in Trstom. To se je zgodilo blizu postaje Borovnica. Italijani so takoj drugič dan poslali kazensko ekspedicijo. Vas Kamnik, ki je bila najbližja mestu, kje je bila praga poškodovana, so popolnoma porušili in zažgali. Vaščane so obdole več drugega materijala. (Prenos na 4 strani)

Kupite Vojne Bonde

"EDINOST"

Published Semi-monthly by the
"EDINOST" Publishing Company
In the Slovenian Language.

Registered in the Registry Office for the City of Toronto
on the 25th day of June, 1942, as No. 47939 C. P.

Izhaja dvakrat mesečno na slovenskem jeziku
Naslov: EDINOST
206 Adelaide St. W. Toronto, Ontario.

Sedmi november dan zmage svobode in enakopravnosti

Proslava sedmega novembra v Sovjetski Uniji, izražava največji in najznamenitiji narodni praznik. To je praznik narodov Sovjetske Unije — ki je naspil na proglasu nacionalne svobode, enakopravnosti spolov in narodne oblasti za narodne interese v letu 1917.

V dotedajni povesti narodov Rusije, vrsti se v nepregled neomenjena samovolja, izkoriščanje in zapostavljanje carske oblasti, na račun bede in siromašne ogromne plasti tako v površju ruske zemlje, kakor tudi v obsegu narodov. Toda po sedmem novembru in do današnjega dne, vrsti se nova povest svobodnih narodov Zveze Sovjetskih Socijalističnih Republik.

Na razvalinah carske in aristokratske korupcijske oblasti, vzrastlo je novo gospodarstvo narodnega imetja za narodne interese. Nekdajni preziran in nepismeni "mužik", osvobojen narod in gospodarstvo, dvignil se je na površje obnem politično, kulturno in vojaško v tako kratki dobi zadnjih 25 let, da točasno navdušuje svet, ga hrabri in mu proža največjo oporo v nezasišani borbi proti zločinskemu fašizmu. Cel svet, zlasti v zasedenih državah Evrope, upirra svoje oči in polaga nado na vsak udarec Rdeče Armade na bojni črti proti Hitlerja in njegovih zaveznikov. To so udarci za vničenje zverin v obočinah fašizma, za obstoj in neodvisnost narodov sveta. In ravno ta karakterističnost borbe vezana z vsimi svobodoljubnimi narodi, zahteva odločno akcijo v tej borbi na vsih bojnih črtah in podvsem na evropskem kontinentu.

Tako je ta sicer kratka razvojna doba novega narodnega gospodarstva Sovjetske Unije, dostavila na površje ogromno enotno silo v delu in besedi, katera je prva strla izzmisljeno "nepremagljivost" fašističnih hord opojenih v zmagah z pomočjo petokoloncev in narodnih izdajalcev v zasedeni Evropi. To je bila sila, ki je dala sveto odih, obudila nado in vlila zaupanje v zmago, dajajoč pri tem največji delež materialni in ljudskih žrtev, kot najsvetejši primer borbe za vničenje sovražnika.

Ravno tako razbiti so vsi presodki in obrekovanje s ozirom na gospodarski red v Sovjetski Uniji. On je dokazal ne samo svojo zmožnost, vdanost in zvestobo voditeljev naspram narodnim interesom, marveč v zameno tega junaška borba narodov Sovjetske Unije, pričuje jasno kot beli dan zvestobo, vdanost naspram voditeljem in naspram svoji domovini. Ta zvestoba je stvarnost dejstva iz zadnjih 25 let. To je lastnina svobodnih narodov Sovjetske Unije, osvobojenih vsakega zapostavljanja narodno, rešenih ekonomskega izkoriščanja in rešenih raznega izkoriščanja duševno in umno. To je podlaga junaštva, podlaga vdanosti in zvestobi narodov Sovjetske Unije, ki tako junaško branijo vsak peden svoj zemlje, ter z tem doprinašajo obnem največji del borbi za rešitev sveta iz suženjskih verig fašističnih razbojnikov.

Toda, ko zasledujemo znamenito povest Sovjetskih narodov, tedaj se obnem ob priči vsega napredka, ki se odraža tako v narodnih, kakor mednarodnih zadevah, se vrste ogromne žrtve. Ta napredek zahteval je ogromne žrtve do in sedaj v vojni, so te skoraj neopisive in to v najsvetejših trenutkih za narode in človeštvo v splošnem. One nas morajo točasno vezati iz narodnih ozirov solidarnosti vred z narodi Sovjetske Unije, da proslavimo sedmi november z znaku naše pripravnosti v borbi za vničenje sovražnika. Proslavimo ga tudi iz Slovanske bratske vzajemnosti, kot najsvetejše naloge ravno pred Slovanskimi narodi, za obstoj, osvobojenje in enakopravnost. Proslavimo ga v znaku bratske solidarnosti z vsimi svobodoljubnimi narodi v borbi proti fašizmu. Proslavimo ga v pospešitvi vojnih naporov v vsih ozirih, posebno pa v ustanovitve Druge fronte na evropskem kontinentu. Proslavimo ga v znaku splošne mobilizacije in splošne ofenzive, za končni in smrtni udarec enkrat za vselej nad zločinstvom in tronoštvom fašizma.

Božična in nova letna darila

Le dober mesec dni še od praznikov, kadar se kot navadno pošiljajo čestitke, novo-letna darila itd. Topot bomo praznovali te praznike v vojnih nalogah in da bo v marsikaterih ozirih pomanjkljaj običajenih reči posebno kar se tiče otročjih igračk. Toda v kolikor so lepe lastnosti da drug drugemu voščimo vesele praznike in novo leto, je na prvem mestu važno da jih voščimo našim vojakom v kanadski armadi.

V nekoliko zadnjih izdaj lista, oni so pisali; da pričakuje pisem od rojakov iz raznih naselbin, na katera bodo radi odgovorili. Vsled tega so bili priobčeni tudi njihovi naslovi, da se jim lahko piše, da eden ali pa drugi saj z par besed se pogovori žnjimi in jim z tem daje v pismo delno vezanost in pregled misli in dela posameznika v tovarni, rudniku itd. Torej v kolikor je potrebno in vredno pisati našim vojakom v kanadski armadi, je ravno tako potrebno po zmožnosti že odsedaj pripraviti božična in novo-letna darila.

Izkažimo z našim darilom našo pripravnost in naše vezane misli žnjimi, ki stoje z puško v roki pripravni na vsak poklic k obrambi narodnih in človeških interesov.

Usoda Slovencev

J. I. C. prinaša nekatere izvlečke iz članka dr. Miha Kreka, podpredsednika jugoslovanske vlade v Londonu.

"Po vekih tujčevega jarma in borbe za svobodo je bilo leto 1919, polno najlepših nad za Slovence. Misli li so — da bodo po zmagi nad avstrijskim cesarstvom in nad Nemčijo njihove zahteve izpolnjene, a so se motili. Italija je bila takrat zaveznica Francije in Anglije, katerih roke so bile vezane z londonskim paktom, podpisanim od Velike Britanije, Francije in Rusije, korist Italije za slučaj, da bi vstopila v vojno proti centralnim silam. Po vojni je bila Slovenija razkosana na tri dele. Preko milijona Slovencev, je dobilo svojo "svobodo" v okvirju Jugoslavije, toda preko pol milijona jih je ostalo pod Italijo, preko 100.000 v Madžarski. Tako je mirovni dogovor iz leta 1919, skoro uničil ta mali narod. Toda Slovenci so vzdržali tudi to strašno krvavenje. Zato se je Hitler odločil, da uniči Slovence, katerih žilavost v odporu je poznal.

Nemčija je zasedla dve tretjini jugoslovanske Slovenije, skoro tretjina z Ljubljano je bila odana Italiji, dočim so Madžari dobili Prekmurje v katerem živi 85.000 prebivalcev. Hitler je ukazal, da se mora ozemlje ki je pripadlo Nemčiji, takoj ponemčiti. Nacisti so vedeli, da je nacionalni odpor Slovencev osredotočen v cerkvi, šolah, ter kulturnih in gospodarskih organizacijah. Vse te ustanove so bile uničene takoj v prvem valu, cerkve zaprte, a duhovniki aretirani. Politiko uničevanja so izvajali predvsem tudi v slovenskih intelektualnih sferah. Njihovo imetje je bilo zaplenjeno, možje zaprti v koncentracijske tabore, žene in otroci pa poslani v Srbijo. V maju 1941 leta je Hitler izdal naredbo, da je vse slovensko imetje v krajih zasedenih od Nemcev, konfiscirano. Izdelan je bil tudi načrt, da se odvede 280.000 Slovencev v Srbijo in na Hrvaško.

Povdariti je treba, da je srbsko prebivalstvo pregnano izkazalo zares bratovsko ljubezen. Sami oropani in osiromašeni, so Srbi delili vse kar so imeli z Slovenci. Tudi na Hrvaškem so ljudje prinašali nesrečnim beguncem hrane in pijače, ki so potovali skozi njihovo ozemlje.

Nesreča Slovencev je na novo okrepila edinstvo in skupnost Jugoslovanov.

V Prekmurju so Madžari takoj pozasedbi postrelili ali pa obesili 20 slovenskih intelektualcev. Vse slovenske duhovne so premestili v notrajnoto Madžarske, a med Slovence, poslali duhovne madžarske narodnosti, katerih ljudstvo ne razume. Slovenski jezik je ukinjen povsod po šolah, cerkvah in uradih, slovenski tisk in knjige so prepovedane.

Italijani so ustvarili posebno laško provincijo, ki je bila priključena italijanski kraljevini. Vse slovenske ustanove so prepovedane ali pa pod nadzorstvom italijanskih komisarjev. Italijanski pritisk postaja hujši iz dneva v dan; streljanja talcev so na dnevnem redu.

Neprestani boji divjajo po vsem ozemlju in prometne zveze so prekinjene. Slovenija je dala vse za svobodo in osvobojenje, za katero se bore vsi Zedinjeni Narodi. Njena žrtev je največja. V svoji junaški uri borbe za svobodo, prosi za pomoč; kaže svoje krvave rane in išče simpatij. Slovincem je potrebna pomoč civiliziranoga sveta, najbolj pa moralna podpora.

V PREDVEČERJU VELIKIH NARODNIH PRAZNIKOV

Naslednje je prevod članka od Borisa Gorelik, ki ga je telegrafično poslal Božidar Maslarič, podpredsednik vse-slovanskega kongresa v Moskvi.

Moskva. — Vladimir Ilič, veliki vodja sovjetskih narodov je v svojih razlagah o vojni vedno učil: "Ko enkrat je nastala vojna, tedaj se morajo podvrči vsa sredstva in celo društveno življenje interesom vojne, ter pri tem se ne more trpeti kakršno koli omahljivost — ampak vse za vojno".

To je kako sovjetski narodi danes žive in delajo pod vodstvom Stalina v vojni, proti nemških barbarjev. Oni se bore brez najmanjšega sledu omahljivosti, podnašajo vse žrtve in poleg tega premagujoči vse napore v doprinašanju v borbi sveže sile. Narodi Zveze Sovjetskih Socijalističnih Republik, pričakujejo svoj veliki praznik 7 novembra — petindvajseto obletnico revolucije, z novimi napori in mobilizacijo vsih sil in sredstev za zmago nad hitlerjevom nemčijom v obliki predprazniške tekme v pospešitvi proizvodnje za vojno v celji državi.

Incijatori značilne predprazniške tekme, so delavci iz tovarne Vladimira Iliča Lenin. V septembru mesecu so naslovili pozivno pismo vsim delavcem in intelektualcem s predlogom za vseobčjo tekmo. To pismo ki je bilo priobčeno v časopisih Sovjetske Unije, zadobilo je splošen odziv. V svojem predlogu oni so poleg poziva na druge, postavili sami svoje obljube, ki jih hočejo v tekmi izvršiti, ter so jih naslovili z naslednjimi besedami: "Naša Rdeča Armada sama podnaša udarce hitlerjeve armade in vsih njegovih zaveznikov. To je borba na smrt ali pa življenje". Vsed tega smo pripravni povečati našo aktivnost v delu, zmanjšati stroške za proizvodne na sledeči način: "Povečati proizvodnjo naše tovarne za 47 odstotkov za mesec september v primeru meseca avgusta, ko je ta dosegel višek le 4 in pol odstotka. Zmanjšati stroške

glede proizvodnje za september tri in oktober za 4 odstotka. Prihraniti elektriko tok, tekočinsko gorivo za 3500 ton in 20 ton mazalnega olja, ter izučiti ne manj od 100 novih delavcev za to dobo.

Temu predlogu, sledili so odzivi po čeli državi. Vsaka tovarna, rudarska in razna druga industrijska področja vred kolektivne farme, ponosno so bile njihove izjave, ki so na en ali pa drugi način izražale svojo pripravnost glede pospešitve dela in druge potrebne aktivnosti za vojno. Tako je skupina Stahanovcev tekstilne industrije v Taškentu se obvezala narediti do 25 obletnice, 15 tisoč vojaških oblek. Enako so sledili delavci iz železnih tovarn, zrakoplovov, tankov, pušk, topov, železničarji, stavbiarji, kolektivni farmerji in razna druga področja v Sovjetski Uniji.

Razvidno je iz teh obveznosti ki si jih so na dobrovoljni način nadeli delavci v raznih proizvodnih Sovjetske Unije, da so narodi v splošnem pripravljani na brezprimerne žrtve za stvar zmage. Tako so rudarji železnih rudnikov v Visokogorsk na Uralu, ko so dopolnili svoj mesečni program do 25 septembra, sklenili proslaviti 25 obletnico z nadaljnih 25 tisoč ton železne rude, zmanjšati izdatne stroške glede elektrike in goriva za tri in stroške glede proizvodnje rude za 5 odstotkov.

Ušakov in Beloborodov, delavci v jeklenih livarnicah v Isetsku, sta obljubila pretopiti 65 ton železa na dan. Oba sta bila ravno tako dobrohotna, kakor je bila njihova beseda, zprav še boljše. Beloborodov je na svoji šihiti izkoriščajoč vsak trenutek v pogonu, pretopil 71 tonov in tri stotine. Ko je Ušakov zvedel o tem uspehu Beloborodova, je on na svoji šihiti pretopil 78 ton in šest stotink. Tako sta oba za eden dan pretopila 20 tonov železa več, kakor sta bila prvotno obljubila.

To niso le slučaj, ki se

jih vsled dobre volje lahko našteva eden za drugim, marveč je to neizreciv primer vdanosti svoji domovini; vdanosti interesom človeštva v splošnem v svetu z strani delavcev, kolektivnih farmerjev Rdeče Armade in narodov v splošnem Sovjetske Unije.

Mnogi delavci ko so tako čitali o uspehu delavcev v drugih tovarnah, so takoj odločili izpolniti svoj letni programa do novembra meseca. Tako je delavec Jagovitin, prvega dne po svoji obljubi zvišal svojo produktivnost za 1000 odstotkov. Delavec Redin, v tovarni Penza okrožju za 500 odstotkov. Drugi lokomotivni mašinist je prepeljal vlak z tisoč ton teže več od norme in za 8 minut prej na svoje mesto.

Tako se vrsti predprazniška tekma v raznih proizvodnih izmed strokovnih in nestrokovnih delavcev, ter uradnikov v raznih uradih Sovjetske Unije. Nauk velikega vodje Lenina, dobil je dejstveno odziv v Sovjetski Uniji, za poraz in vničenje sovražnika svobode in človeškega napredka. Brezprimerna požrtvovalnost narodov Sovjetske Unije, Rdeče Armade na bojni črti, mora zbuditi svet k končnemu in odločnem udarcu enkrat za vselej, da se reši svet suženjstva in zloinstva nad narodi z strani fašističnih trinogov.

UNIJSKA ENOTNOST JE POTREBNA

William Green, predsednik Ameriške delavske federacije, je zadnji teden naznanil da se bodo pričela pogajanja z voditelji C.I.O. glede delavske enotnosti posebnosti unijskih pokretov.

Upati je da sebo dosegel sporazum izmed voditeljev ene in druge unije, sicer največjih gibanj na tem kontinentu. Enotnost unijskih gibanj bi pospešila ne samo vojne napore obeh držav marveč tudi znatno bila najmočnejša opora glede delavskih interesov tudi v drugih

Priloži svoj dolar za svobodo

SKUPNI APEL SLOVENSkih IN HRVAŠKIH ORGANIZACIJ V TIMMINSU

Bratje in sestre: Srbi, Hrvati in Slovenci!

Vsim nam je mila svoboda in civilizacija. Mila nam je stara domovina, ki se točasno nahaja v strašnih mukah in borbi na življenje in smrt, proti hitlerjevega, muslimanijevega in hortijevega barbarizma, vključujoč domače izdajalce Slovenskega, Hrvatskega in Srbskega naroda.

Zgodovina ne more najti primeru razbojništva, ki ga fašizem počinja nad našimi narodi v stari domovini. Požigajo vasi, ropajo mesta za mestom, ubijanja naroda, obejanja nedolžnih prebivalcev — dnevi red fašističnih barbarjev. Vsa ta nezasišana strahovlada nad našimi narodi, se izvršuje samo zato, ker se hoče ne samo pripraviti podlago satelijanskega, nemškega in madžarskega fašizma, ampak se hoče popolnoma iztrebiti naše narode iz posesti, vničiti narodni obstoj in tako potujčiti stopnjema častno ime Slovenskega, Hrvatskega in Srbskega naroda. To je namen fašizma in v namenu tega proti narodnemu odporu, ki iz dneva v dan raste močnejši in postaja najmočnejša odporna organizirana sila v okupirani Evropi, vprizarja nezasišana zlodejstva v ljudski povesti.

Toda narodni duh, narodna duša vstaja in se vzbuja veže vsepovsod za pravice. Rodoljubni partizanski oddelki, zahtajajo smrtonosne udarce okupatorjem. Oni vzbuja vežejo svobodoljubni svet — oni mu prožajo obnem tudi primer izvenrednega junaštva in vztrajnosti. Oni prožajo izvenredni vzled enotnosti vsih rodoljubnih skupin in grupacij v osvobodilni borbi. In oni naravnost tudi od nas v Kanadi, pričakujejo vzledno stran narodne povesti, enotnih nalog vred z kanadskim narodom v borbi za osvobojenje sveta od fašistične tiranije in zločinstva. Naša nova domovina Kanada, je točasno v tretjem vojnem posojilo. Posojilo, ki je namenjeno borbi proti fašizmu. Vsak tisti, kateremu je na srcu njegov narod in narodi v borbi proti fašizmu, naj stori le svojo dolžnost naspram svojemu in ostalim narodom za osvobojenje. Apeliramo na vas bratje in sestre vsepov-

sod, da podpirate vojno posojilo — da kupite vojne bonde in z tem pomagajte tudi našim junaškim bojevnikom v starem kraju.

Skupni odbor: Z. K. Hrvatov, Z. K. Slovencev, H. B. Zajednica, S. V. P. D. "Krka".

Nabiranje Slovencev v nemško vojsko

London, 8 okt. (Radio prejemna služba) — V teku radio oddaje v slovensčini je govoril dr. Kuhar o usodi Slovencev, ki bodo zdaj prisiljeni služiti v nemški vojski. Nanašajoč se na nedavni govor nemškega Gauleiterja Reinerja, je povdaril dr. Kuhar nezasišane trditve Nemcev, češ da morajo Slovenci kot nemški državljani izpolnjevati svojo "dolžnost" in doprinesti svoji prispevek k čuvanju javnega miru v Nemčiji.

Kar Nemci zares hočejo, je to, da bi nadomestili velikanske izgube nemške vojske z novimi četami iz Slovenije, ki naj bi zamenjale nemške stražarske oddelke v ozemljih južnih predelov Nemčije. Dr. Kuhar je z najostrejšimi besedami odsodil to novo nasilstvo nad slovenskim narodom in naglašal nezakonitost tega ukrepa, ki je nasproten mednarodnemu vojnemu pravu.

Dobro bi bilo, je zaključil dr. Kuhar, da bi si Nemci zapomnili, da se slovenski fantje ne bodo nikdar borili za sovražnika svojega lastnega naroda.

TEROR V ROMUNIJ

Istanbul. — Rumunska oblast je vzmernirjena vsled vedno večjega nezadovoljstva med narodom. Rumunski kvizling Antonescu, je vnovič izdal oblast podeželju in drugim mestnim oblastem, da zatirajo vsako nezadovoljstvo med narodom, posebno pa če tudi slutnja na sabotažo.

Med narodom narašča nezadovoljstvo vsled vojne in tudi vsled raznih drastičnih ukrepov proti narodu. Ta nezadovoljnost zlasti nastaja proti Nemcem in proti nemškim akcijama, katere izvajajo tudi domači kvizlingi.

VOJNI BONDI ZA PORAZ HITLERIZMA

Točasno smo že v tretjem vojnem posojilo. Vojni bondi so od 50 dolarjev pa naprej. Lahko se jih kupi tudi proti odplačila na obroke, sicer po najboljši zmožnosti posameznika. Slučajno da je pa potreben denar enemu ali pa drugemu, se ta vojni bond lahko izmenja v denar na oni banki, na katero je glasil.

Tretje vojno posojilo postavlja Kanado, kakor tudi druge zedinjene narode pred odločno vprašanje. Potrebno se je pripraviti za splošno ofenzivo, ta pa naravnost poleg vojaške sile, zahteva tudi še nadaljna druga sredstva za vojno.

Slovenci v Torontu, kakor je na drugem mestu omenjeno, niso mogli ukreniti nekaj bolj imenitnega, kakor da so v svojem imenu kupijo vojni bond od 50 dolarjev, za poraz hitlerizma, poleg tega da so naši delavci po tovarnah v večini ku-

pili po en vojni bond še posebej. Z tem so najbolj odgovorili na vse one trpeče žrtve našega naroda v stari domovini, ko so podprli svojo novo domovino z vojnimi posojilom, kot zaveznico tudi našega naroda.

Nepozabimo dejstva v tej vojni, da je to vojna vsih slojev, katerim leži na srcu blagor naroda in narodna neodvisnost. Nekdajne meje, nas danes ne delijo več. One se zadobile novo nalogo in si segajo roka v roki za rešitev iz nezasišanega suženjstva, tortur in ubijanja nedolžnega prebivalstva. Ta vnebovpijoča zločinstva ki jih počinja fašizem nad našimi in drugimi narodi v zasedini Evropi, morajo biti poziv slehernemu rodoljubu sedaj z vso podporo vojne za vničenje fašizma.

Podpirajmo našo novo domovino Kanado z vsimi sredstvi in točasno z vojnimi posojilom.

BODIMO PREVIDNI RADI TEDNIKA

Port Arthur — Moj namen je tukaj izpregovoriti par besed o našem listu Edinosti in to radi tednika. Mislim, da je to vprašanje na svojem mestu, pa tudi razveseljivo, ko smo dosegli v svoji sredini ne da govorimo o pokrenitvi lista, ampak pokrenitvi tednikom.

V obsegu tega vprašanja je mnogo pogovorov med našimi tukajšnjimi rojaki, kar pomeni, da si vsak želi list bolj pogostoma. Verjetno je da naročniki tudi v drugih naselbinah med pogovorom so istega mnenja. Toda po mojem skromnem mnenju na podlagi uredniškega pojasnila z dne 30 septembra, razvidno je eno zelo važno vprašanje, da se o njem posvetujemo in da ga proti naši vroči želji glede tednika, pravilno razumemo.

Namreč uredništvo postavlja pred vprašanje, da se ne prenačimo z tednikom. Stroški so večji pa tudi dela je več kakor pa imamo zato sil u uredništvu. To v drugih besedah pomeni: "Ali nam bi ostal tednik z dosedajšnjimi naročniki in z finančnim skladom na sigurni podlagi". Ne bi bilo umestno, da list začne kot tednik izhajati in da z tem po par mesecih omaga. Kje bi iskali potem krivdo? Mnogo kateri bi spravili vso odgovornost na uredništvo, dočim bi bili odgovorni tudi sami ravno toliko, kakor tudi uredništvo. Vsled tega dejstva, jast pozdravljam uredništvo, ki je tako previdno in postavlja to vprašanje pred svoje naročnike in čitatelje Edinosti. Ravno v tem se odraža največja zaupnost v uredništvo, katero hoče na skupni podlagi vseh naročnikov ne samo de-

lati v njihovih interesih, ampak tudi postaviti na posvetovanje gospodarskih zadev lista in njegovega obstoja.

Vsled gornjih zadev, je moje mnenje, da se v posvetovanju o tem postavimo na temeljito podlago našega posvetovanja. Moje in več tukajšnjih rojakov je mišljenje: "Da gremo v eno mesečno kampanjo v enem od zimskih mesecev". Drugo da čas kampanje in tudi primerno kvoto za naročnine in ond, odloči uredništvo. Tretje, da naselbine ki so izčrpale svoje polje za naročnike, naj delajo za fond, naselbine pa ki še niso izčrpane z naročniki, naj delajo za oboje".

To bi bili naši predlogi za posvetovanje že od sedaj do časa kampanje po naselbinah. Kaj poročete rojaki in rojakinje na to, bomo veseli slišati od vas mišljenje?

Kar se tiče nas v Port Arthurju, gotovo je da se bomo vdeležili tekme, sicer trde tekme. Mislimo da ne bomo zadnji, kakor nismo bili v zadnji kampanji. Toda glavno z tem je to, da hočemo naš list in tudi hočemo pripraviti mu dobro podlago tako v naročninah, kakor tudi fondu za tednik.

Upamo da se bodo oglašili iz Vancouverja, Sudbury Timmins, Windsorja, Montreala, Kirkland Lake in od drugod. V tej raspravi naj nas vodi vneto volja in odločnost, da se posvetujemo o naših zadevah, zadevah borbe proti fašizmu, ter o zadevah naše izobrazbe v splošnem. In ravno v tem nam pride v poštev list kot najboljšje sredstvo v vseh ozirih rasprav in posvetovanja. J. Miklič

ROJAKI IZ HAMILTONA, ONTARIO

Hamilton — Cenjeno uredništvo Edinosti! Priloženo vam pošiljam sedem letnih naročnin na list, ter obnem vas prosim, da priročite naslednjih par vrstic.

Ker sem bil že zdavnaj naročnik delavskega časopisa, sicer na Hrvatskem jeziku Novosti, ter tako zasledujoč razne podučne članke o razmerah v svetu tudi okrog nas, se odraža prav lepo, kako so Hrvati dobro organizirani. To mi je dalo toliko bolj poguma, da se sem podal na delo za naš delavski list Edinost, ki nam je tako potreben.

Tukaj v Hamiltonu, nas ni dosti Slovencev, sem pa le dobil šest novih naročnikov, prilagam tudi svojo naročnino z denarno nakaznico za sedem letnih naročnin.

Jast mislim da je ravno zdaj čas, da se tudi mi Slovenci organiziramo in podamo na delo. Človeku kar nekam težko pride pri srcu, ko se vse druge narodnosti zaglagajo v raznih zadevah današnjih nalog, le da se od nas Slovencev malo sliši. Res da nas je po štivilo malo, toda ako nas je malo, bomo vsaj po svoji številnosti vred z drugimi narodnostmi na delu. Saj nihče ne more zahtevati da storimo več, kot nam je pa mogoče in smo zmožni.

Z tem jast apeliram na vse rojake in rojakinje širom Kanade, da se naroče na delavski list Edinost, da ga širijo in da ga potpirate po najboljši zmožnosti. To nam je edino občevalno sredstvo, ki nas bodri in nam kaže pravo pot v današnjem času. Danes je čas, da se vsi združimo in združeno dvignemo proti krvniku Hitlerja, Musolinija in Hortija. Dana nam je priložnost, da se podučujemo v vseh zadevah in zakaj neiskoristiti vse dragi rojaki, da se spo-

razumimo in da na podlagi bratskega sporazuma gremo naprej z delom ki prinaša nam vsem korist in vzgled.

Torej urednik Edinosti, mislim da to ni vse kar sem zdaj pošlal. Upam da bom dobil še kakšnega naročnika.

Vsem bratske pozdrave, T. Mihelič.

Vlada je izdala načrt ki se glasi za razmestitev 350.000 delavcev v razno vojno industrijo, sedaj vpisanih v manjših trgovinah taksi voznikov in raznih trgovskih skladiščih. Vlada upa, da bo naslednji načrt izveden do marca meseca prihodnjega leta.

PRVI SEZONSKI KONCERT V TORONTU

Neodvisno Slovensko pevsko društvo "Zvon", priredi koncert dne 14 novembra v sporednem programu bo nastopal moški zbor in tudi mešani zbor v nekoliko izbranih pesmi.

Že dalj času je bilo zanimanje za koncert v Torontu. Eden ali pa drugi je vprašal, kedaj pa boste priredili koncert itd. Torej, po več mesecev rednih vaj pevskega društva "Zvon", bo vsaka-rog prvi koncert zanimiv in bogat s programom. Izbrane pesmi bodo naravnost navduševale vsakega posameznika, tembolj ako obudimo pri tem spomin na naš junaki narod v starem kraju, katere so izraz njegove kulture povesti, njegove skromnosti in čutov pravičnosti. To je sicer predobjava koncerta, dokler bo program objavljen posebej v letakih in tudi časopisih.

V ČASTNI SPOMIN MODICU IN KOBETU

Dobrih šest let od tega odkar se je slišal doneči glas pravičnosti iz Madrida. To je bil blas španskega naroda, matera, žena in otrok v najbolj kritičnih trenutkih orjaškega mesta, ki je dolga tri leta krvave borbe proti fašistični agresiji pozivalo svet k prepričenju nezaslišanega krvilitja in nasilstva točasno v svetu.

Mesto je bilo malo ne obkoljeno. Vsak trenutek se je pričakoval padec. Teški boji, ki so se vršili na Casa de Campo, Univerznem predmestju, so bili boji na življenje in smrt. To so bili trenu-

MATIJA MODEC

IZ WINDSORA

Windsor. — Dragi prijatelj urednik Edinosti:

Končno sem se zaposlil v Windsorju tako, da po dolgem času mi mojo naročnino poljite na omenjeni naslov tukaj.

Delam pri karpinterjih in je še precej dobro delo, pa tudi zaslužek ni preslab, naravnost zadosti dober. Tukaj je že precej naših rojakov, ki so prišli iz rudarskih področij severnega Ontarija. Delo se lahko dobi le ako ima človek gotove predpisane predpogoje, ki se pač zahtevajo s ozirom na regulacijo delovnih moči po prvem septembru tg. 1.

Pri Fordu in Cryshler, dobi do delo le ako so državljani Kanade in da odgovarjajo predpisom kakor je omenjeno. Drugači se pa v teh tovarnah, ki so sicer največje, ne dobi dela. Zaposlitev gre zopred skoraj vladno regulacijo, kakor tudi drugod.

Toliko sem hotel le omeniti iz Windsorja, kako bi rojaki imeli delni pregled radi zaposlitve v tovarnah. Frank Kern.

NOVA MOČ SOVJ. UNIJE

Moskva. — (ICN). — Nad 900 tisoč je bilo v zadnjem letu izučeni delavcev v razna industrijska področja v Sovejski Uniji, naznanja vrhovno ravnateljstvo za oskrbo delavcev iz Moskve.

Večina so to mladi študenti graduirani za metalurgijo in razna druga strokovna področja v industriji. Kot rezultat glede posebnega priredanja Sovejske Unije izučeni delavcev, je dosegel ogromen uspeh v proizvodnji. Tako je v industriji raznega blaga dosegel vrednost od 1,300 milijonov rubljev, 3 milijona tonov premosa in lignita, ter 500 tisoč ton razne druge rude. Zatem 150 tisoč ton olja, zgrajeno je na stotin sto novih tovarn, hiš, apartmentov, popravljeno na tisoče kl. železniške proge, napravljen 300 lokomotiv, 200 ladji in raznih drugih potrebščin.

tki ki so rodili slavno geslo španskih matera na vodstvu Dolores Tbaruri (Pasionaria) "NO PASARAN". To je bilo tudi predvečerju dneva ki po svoji znamenitosti v svetovnem obsegu, vsebuje povest prvih oddelkov od različnih narodnosti, ki so korakali čez ulice Madrida, Mednarodnih Brigad — to je bil sedmi november.

Pojav Mednarodnih Brigad na španski zemlji, vlil je naravnost novih moči v borbi, vezal opravičeno borbo tako narodno kakor tudi mednarodno. Ti oddelki so vred z španskim narodom sestavljali novo povest solidarnosti in mednarodne vaje jemnosti za obstanek narodov in pravičnosti človeštva.

Dolga tri leta so napolnjevala svet z raznimi vestmi. Vesti ki so izvirale iz duše resnicoljubnosti in opozarjale svet pred usodo, ter vesti ki so kratkotalo v političnem smislu se ponašale nič bolj in ne manj, kakor je le koristilo fašizmu. Kdo bi mogel ouisati vsa trnovitost pota, ki so jo, prenašali oni rodoljubi bojevniki, ki so se zavedali iz rodoljubnih in človeških nalog v splošnem, da je z vničanjem fašizma na španski zemlji, odstranjena nevarnost ki je pozneje zadel svet. Da to so bili krvavi poti. Visoki snežniki Pirinejev ali pa morska blokada ni moglo ovirati, da bi ne hiteli v pomoč borbi španskega naroda, zapuščajoč za seboj vso mikavost in udobnost osebnih interesov v življenju. Za njih je bila borba proti fašizmu — več kot vse drugo.

Globoka čut in narodna zavest jih je spremljala vsepovsod k prebroditvi vseh naporov, da osebno stopi na špansko zemljo in z puško v roki brani interese tako španskega kakor svojega in drugih narodov. In naravnost samo zvestoba teh in takim idealom je bila ona sila s katero so nastopali v borbi pripravi na življenje in smrt.

Ta zvestoba je napolnila tudi nikoli pozabna rojaka Matija Modec in Mike Koba. Oba sta padla na španski zemlji, poleg drugih stotin Slovencev, drugih bojevnikov raznih narodnosti, ter tisoče španskega naroda. Oba sta položila svoje življenje v častni spomin interesov Slovenskega naroda.

Poleg drugih grobov naših slovenskih bojevnikov na španski zemlji, je grob M. Koba na Casa de Campo, Matija Modeca, na Penja Markos. Točasno je težko izročito naše globoko sozallje staršem, bratom, sorodnikom in znancem. Toda zavedajmo se dejstva, da tako

Samo bombe ne morejo zmagati

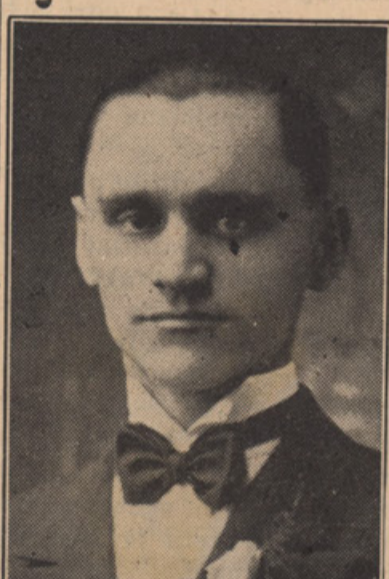
Moskva. — Major-general začrnega poveljstva v Sovejski Uniji, Zhuravlev, odgovarja onim, ki trdijo da je mogoče zmagati nad Nemčijo, le z bombardiranjem raznih objektov itd.

"Bombardiranje delno lahko oslabi Nemčijo, povdarja Zhuravlev, ampak to bi bil varljiv zanos za zmago. Zmaga se lahko doseže in najbolj uspešno s koordinacijom treh vojaških sil, ne pa samo z bombniki.

Vzledno nas prepričuje dejstvo, da Nemčija ni mogla zavzeti Vel. Britanijo v letu 1940 z bombardiranjem. Še večji dokaz za to je Stalingrad, da bombardiranje nemore vničiti vojaš-

njihni straši in drugi vsi, danes gledajo ponosno na globoko zavest vseh slovenskih bojevnikov na španski zemlji, da ljh ravno ta svetl primer danes več kot dekaj prej navdušuje k zmagi nad onim istim sovražnikom, proti katerega so se oni pred leti napoltili v borbo. Naj nas ta primer tesno veže vse skupaj do končne zmage nad krviločnim sovražnikom, kot častni spomin in primer naših slovenskih bojevnikov za narodne in mednarodne interese.

Slava padlim junakom na španski in na slovenski zemlji.

MIKE KOBE

IZ MONTREALA

Pošiljam vam denarno nakaznico v znesku \$11.56. Ta vsota poleg kar je zbrana na nabiralni polji, je tudi vključujoč za enoletno naročnino. Pri zbiranju za fond so mi šli prav pridno na roko bratje Hrvati v tej naselbini za to plemenito stvar. Z tem moram omeniti, da se oni naravnost zavedajo važnosti časopisa več, kot se bi pa moral zavedati še marsikateri rojak Slovenec.

Nimam namena pisati neke nemarnost morda pri enem ali pa drugem človeku s ozirom na društvene stvari. Toda mislim, da je skrajni čas tudi za nas Slovence, da se vzdramimo in sledimo stopnjam napredka v raznih ozirih. Zbudimo se k samo svojim koristim in podduko za današnji čas, kako bi lažje jutri razumeli svoje naloge in pravo pot v borbi za vničenje krviločnega sovražnika fašizem.

Ivana Kavčič.

VESTI IZ BORBENE DOMOVINE

Vse ozemlje od Kočevja in Grosuplja pa do nekdanje jugoslovansko-italijanske meje, je v rokah rodoljubnih oddelkov svovode. Na tem področju so Italijani popolnoma brez moči.

Kjer morejo bombardirajo kraje in vasi; moško prebivalstvo je prisilejno pridružiti se osvobodilnim oddelkom.

Tudi v ostali Dolenjski vladajo podobne razmere. Na dolenski železnici je

kega odpora, katero je v borbi skoraj prvotno in pa odločujoča sila. In glavno pri tem je, da bombniki ne morejo v stanoviti fronte, pa tudi brez pehote, so brez večjega pomena s ozirom na zmago.

Zmago se more doseči edino z vojaštvom, katero je najvažnejši faktor v vojni. Vse drugo so le pomočni sestav organizacije za borbo, kot sredstva, ki v takem sestavu razume se, tvore združeno moč armade."

RESIGNACIJA ONTARIJSKEGA PREMIERJA

Toronto. — Ontarijski premier Mr. Mitchel Hepburn, je podal resignacijo predsedniškega mesta 22 tg. m. ter je njegovo mesto prevzel za sestav Ontarijske vlade, do tedajni pravosodnik v Hepburnovem kabinetu, Mr. Gordon Conant.

Natančen vzrok o resignaciji ni jasen. V splošnem zatrjuje se da je nastopila resignacija vsled ostrih kritik izmed Hepburna in premijera Kanade, Mr. MacKenzie King. Namreč, Hepburn je kritiziral vlado, da je prepovedna in odlašujoča v marsikaterih zadevah s ozirom na vojno. Na javnem zborovanju v Maple Laef Garden pred nekaj tedni, je obsodil še nadaljno poslovanje Vihi predstavništva v Kanadi, da je že zdavnaj minil čas, ko je bilo potrebno odsvoliti ona predstavništva iz Kanade, za katere se zna, da niso nič drugega kakor mogoče dobra pomoč sovražniku.

Mestno časopisje je prineslo to vest o resignaciji manj ali pa več, kot senzacija zlasti s ozirom na vojne zadeve in različno stališče izmed vlade v provinciji Ontario in dominiona.

Zadnje čase je Hepburn pristopil odločno k vse splošnim zahtevam za narodno enotnost v Kanadi. Naglašal je to kot edino rešitev za uspeh vojnih naporov Kanade, ter odločnejših korakov s ozirom na drugo fronto v Evropi itd. Med drugim je bila tudi njegova obljuba glede delavske zakonodaje za provincijo Ontario, katera bi bila zasloba za kolektivne pregovore in tudi pripadanju unijskemu pokretu po želji delavcev samih.

Tim Buck, tajnik komunističnega delavskega odbora za Kanado, je podal izjavo glede Hepburnove resignacije: "Slutnje glede resignacije ontarijskega premierja so razne, ravno tako se na našajo na razna vprašanja. Ali je resignacija poslužila da se odstrani od raznih obljub ki jih je sicer javno izrekel Mr. Hepburn, s ozirom na narodno enotnost v Kanadi, ter vojnih zadevah v splošnem, ali pa je to znak večjega v javnem delovanju kot je bilo dosedaj in predvsem v federalnih zadevah na podlagi javnega mnenja."

"Znano je, da je Hepburn bil zadnje čase zelo agresiven, zaprav najbolj od vseh drugih voditeljev liberalne ali pa konservativne stranke. Njegoveizjave v javnost so bile za narodno enotnost, splošno mobilizacijo za vojno, unijsko zakonodajo, zakonitost za komunistično stranko Kanade, ter še več drugih značajnih zadev naroda v splošnem v Kanadi. Vsaj upajmo, da ni resignacija nasledila s ozirom da se odstrani od teh zelo važnih nalog s katerimi je naravnost zadobival večje zaupanje glede položaja."

VZOREN PRIMER SLOVENCEV V TORONTU

Toronto — Kako lepo se je odražal pojem o današnji borbi proti fašizmu, na javnem sestanku, ki ga je sklical tukajšnji odsek Zveze Kanadskih Slovencev.

Namreč govoril je v izrazitih besedah Janez Smrke, vojak v kanadski armadi o potrebi združitve vseh Slovencev. Med drugim omenil je, v poslovitve vam nimam drugega kaj zapustiti razen, da pred vami obljubljam; da mi bo vaš sestanek vedno v spominu kjer koli se bom na hajal in boril. Toda toliko bolj me bo navduševalo k tej borbi vaše združnje in sodelovanje vred z

drugimi narodi za vničenje fašizma.

Zatem je govoril Gl. tajnik Z. K Slovencev, R. Maurin. Tudi on je obljubil storiti vse za poraz sovražnika. Zveza Kanadskih Slovencev, je edina organizacija Slovencev v Kanadi organizirani v svrhu, da tudi mi delno doprinašamo kar je v naši moči v tem velikem delu zedinjenih narodov, za osvobodjenje in rešitev sveta od fašističnega telovajstva.

V diskusiji o naših malogač lepo je pojasnil stvari urednik Edinosti. V pojasnitvi med drugim je omenil: "današnja borba zahteva vse šloje; razne grupacije brez izjeme kako smo bili do včeraj, da enotno sodelujemo. Kajti borba proti fašizmu ne pozna boljšega sredstva in močnejše sile, kakor združenje narodov in raznih drugih njihovih političnih, verskih grupacij za eno in edino le eno stvar, to je — da skupno porazimo sovražnika, ki preži za vničenje vsega kar se imenuje ljudski napredek, poštenost in svoboda".

Na podlagi diskusije je sklenjeno da se bo vršila prihodnja redna seja odseka Zveze Kanadskih Slovencev prvo nedeljo novembra meseca ob 2 uri popolne v Bolgarsko — macedonski dvorani 386 Ontario St.. Poleg tega je zbrano nad 20 dolarjev da se kupi vojni bond od 50 dolarjev od odseka Zveze, kateri bond pa kadar se bodo izplačevali v denarju sicer po vojni, bo ponovno sklican javni sestanek da se določi v katere svrhe se ga porabi, ali v pomoč našemu narodu v starem kraju ali pa za koristne stvari Slovencev v Torontu.

Iz Združenih Držav

Pittsburgh, Pa. — Zadnjič sem poročal, da se Hrvati in napredni Srbi borijo proti Fotičevi intrigarski klikli, ki podžiga mržnje med Slovenci, Srbi in Hrvati. Med tem pa se je vlada v Washingtonu pobrigala, da bi odslej delovali vsi složno za zmago nad osiščem.

Vlada je bila namreč poklicala voditelje vseh treh narodnosti, da se bi dosegel sporazum na skupnem posvetovanju. Slovenci so na dotičnem posvetovanju zavzeli odločno stališče in oštro obsodili pisanje in fašistično propagando v "Am. Srbobranu". Ravno tako so storili hrvaški voditelji.

Vladini zastopniki so predložili resolucijo, v kateri se bi vsi obvezali, da bodo podpirali vlado v prezadevanju in ustvaritvi edinstva in pobijali vsako grupo, ki dela razdor med našim ljudstvom.

Podrobna poročila očevidcev o bojih v Sloveniji

(Iz prve strani)

žili vez z partizani. Baje so našli v neki hiši tudi orožje. Ljudi so strašno pretepali in mučili. Tri kmete so na licu mesta ustrelili, 5 pa so jih odgnali s seboj in jih še med potjo neusmiljeno mučili. Vseh teh pet so isti dan ustrelili med Borovniškem mostom in vasjo Breg. Poleg teh ustreljenih so v Kamniku, aretirali še 38 moških in v Borovnici preko 100.

Prekopa in Moharovec: V terek po Binkošti so Italijani z letali bombardirali vasi Prekopa in Moharovec v novo-meškem okraju, ki so bile zasedene od partizanov. Dva prebivalca sta bila ubita, 6 pa jih je bilo ranjenih. Obe vasi ste pogoreli, ker so Italijani metali zažigalne bombe.

Žužemberk in okolica: Na binkoštno nedeljo je prišel oddelek italijanskih vojakov v vas Dvor. Ko je krojač Marn zagledal italijanske vojake, je zbežal v gozd, a na begu so ga ustrelili. V sredo 27. maja je večji oddelek italijanskih vojakov napadel vas Križ. Na Vrhovem so zažgali Hrenovo hišo, kmeta Žigarcia in Rešta, pa so ustrelili. Preiskovali so okoliške gozdove in na to brez povoda ustrelili 7 domačinov. V terek dne 26. maja, so izvršili preiskavo v vasi Dobrova — zažgali tri hiše, i kmeta ustrelili, drugega pa ranili.

Brusnice pri Novem mestu: V tej vasi so Italijani ustrelili nekega bivšega jugoslovenskega orožnika. V odgovor na to so partizani napadli vas, ubili dva italijanska vojaka, nakar so se Italijani razbežali in umakli v Novo mesto. Brusnice pa so zasedli partizani. V nedeljo dne 31. maja, pa so večji italijanski oddelki napadli vas, nakar so se partizani umaknili. Vas Brusnice so na to popolnoma zažgali, prebivalstvo pa je že prej bilo zbežalo v gozdove k partizanom. Vas Brusnice je popolnoma požgana, samó še Krevsova hiša stoji.

Tržišče pri St. Janžu: V tej vasi je prišlo do večjih bojev med partizani in Italijani. Italijani so privedli artilerijo, vas obstreljevali in jo popolnoma porušili. Italijani so osredotočili vse svoje vojaške sile na glavna središča in glavne prometne proge. Njih so zelo močne na takih krajih, od kjer tudi pošiljajo kazenske ekspedicije v posamezne kraje in vasi.

V . . .

vom. Resolucijo so podpisali vsi razen urednika Trbuhoviča, gl. tajnika Pekiča in Luke Kristiforoviča.

S tem je vlada prišla na sled organizirani peti koloni med Jugoslavani. eSdaj napeto čakamo kaj bo sledilo temu odkritju. Pričakuje se, da bo vlada storila svojo dolžnost. Sedaj se bo morda pobrigalo tudi članstvo omenjene organizacije, ki je ostalo osramočeno, in očistilo svoje vrste Hitlerjevih hlapcev na prihodnji konvenciji, če ne še prej.

Napačno pa je misliti, da so imenovani edini v tej zari. Fotič je to pot ušel glavni kritiki, ker ga štiti diplomatski položaj. Njegovi razburljivi sluge (ne vsi) razbijajo edinstvo kar očitno pri vsaki priliki.

ROOSEVELT POSVARIL KONGRES

Pred dnevi je Roosevelt končno dal oster ultimatum kongresu, da do 1. okt. spejme potrebne zakone proti inflacijski povodnji, proti dviganju cen življenjskih potrebščin in primeren davčni zakon. Toda obstrukcionarji so takoj napovedali boj — Rooseveltu. Sedaj se vrši oster boj v kongresu in ljudstvo napeto pričakuje, da bo Roosevelt zmagal.

Javno mnenje med ljudstvom je s Rooseveltom. Posebno ga podpira organizirano delavstvo, a vendar se lahko reče, da ni ljudstvo doslej dovolj odločno povedalo svojega mišljenja glede sabotaže v kongresni zbornici posebnih pa še tistim poslancem, ki kandidirajo za ponovno izvolitev meseca novembra.

Tisk in propaganda daje vso mogočo potuho upornim kongresmanom. Apizarško-defetistični časopisi izrabljajo vsako priliko, da bi obrnili večino kongresa proti Rooseveltu, da bi pri prihodnjih volitvah zmagalo še več apizarjev, ki bi eventualno zasakali zunanjo politiko Združenih Držav od antifašistične smeri — za politiko pomirjenja z Hitlerjem.

ZAHTEVE ZA DRUGI FRONT

Kakor v Angliji je tudi tukaj vprašanje druge fronte na dnevnem redu in jeziku vsakega razsodnega človeka. Demonstracije se vršijo v vseh večjih mestih, kjer ljudstvo izraža sentiment za takojšnjo otvoritev druge fronte. Vlada gleda na te demonstracije z prijaznim očesom, kajti znamo je, da so odgovorni člani kabineta za invazijo evropskega kontinenta. Vlada smatra, da je to nujno za obrambo Združenih Držav, da udarijo po sovražniku na njegovih tleh.

Na demonstracijah za drugi front se zahteva, da se vlada drži častne obljube za otvoritev druge fronte leta 1942, kakor je bilo zagotovljeno Molotovu ob priliki njegovega obiska v Washingtonu. Obenem se zahteva večjo pomoč Sovjetski Uniji, ki premaša glavne udarce mogočne Hitlerjeve divjaške armade.

Edini nasprotniki druge fronte pa so apizarji, defetisti in obstrukcionisti v kongresu in vplivnih položajih. Ti se poslužujejo neverjetnih zvijač, natočevanje in laži, kar je na veliko veselje Berlina, Tokija in Rima.

Apizarji se sklicujejo, da je otvoritev druge fronte izključno le militarna zadeva, da nima ljudstvo, ki nosi glavno breme vojne, pravice pri odločevanju tega političnega vprašanja. Dalje trdijo, da nismo dovolj pripravljeni, da ni Hitler glavni sovražnik, ampak Japo-

Očividec nepoznanih braniteljev Volge

Jast bi lahko z eno besedo povedal vse o Rusiji. Ona junaško stoji z neizrecivo požrtvovalnostjo in vdanostjo galantne sposobnosti in vrednosti, ki jo človek poseduje. Ta beseda je Stalingrad.

Lieut. Gen. Sobervell, USA.

Spisal: Evgen Krieger — Stalingrad.

Zgodovina vseh dosedajšnjih vojn ne pozna naporih nalog, kot je bila obramba Stalingrada.

Mesto se razprostira sicer v ozkem pasu ob reki Volgi. Branilci mesta, niso imeli niti enega jarda prostora kjer bi lahko bolj svobodno in komotno si razvrstili sile za obrambo. V sled tega so ljudi Stalingrada naravnost del zemlje in mesta, kateri so odstopili iz svojega položaja le tedaj, ko je ta bil popolnoma vpepeljen.

Kadar se približite ob obrežju Volge in zlasti mestu od kjer je bil parniški prevoz čez reko, se takoj zavedate da niste na navadnem položaju bojne črte. Pred očmi se vam vrsti vsa nemogočnost da je to kedaj sploh bil omenjeni prostor, ali pa da bi kdo prej kje mogel čitati o pripravnosti k obrani, katera je zdaj v priči pred vami.

Tovorni troki, natovorjeni z granatami, minami in raznim drugim orožjem, vrste se v karavani noč in dan po potu za prevoz z parniki v Stalingrad. Mesto samo po sebi, je trdnjava. Posebno nočni promet nastaja tako živ z vsimi sredstvi pomikajoč se v kolonah vojaštvo, troki, tanki itd. v mesto.

STALINGRAD VSTAJA IZ RAZVALIN

Dne 23. avgusta tg. 1., je bil prvi zločinski udarec Nemcev na Stalingrad. Več kot 1000 bojnih letal iz zraka je napadlo mesto in pri tem je tri četrtine mesta bilo v ognju in ruševinah. To je dalo obenem tudi poguma nemškimi "nepremagljivcem": "Češ saj ni več živ duše se so tolažili". Toda razrušeno mesto je vstajalo in je šlo v borbo.

Zatem so Nemci metali letake, ki so naglašali z eno besedo "predajte se". Toda ti letaki se so vpepelili prej ko so pa prispeli na zemljo. Če tudi je bilo mesto v plamenu, ono je ponosno stalo pripravno na življenje in smrt.

Tako se je razprostiral moj pogled pred menoj na Stalingrad, kateri to pot ni nudi pregleda na mesto, razen na oblake dima in ognja. Na prvi pogled bi človek ne mogel zadobiti drugega pomena, kakor da ni več živ duše. Ampak izpod ognja raznih barv od sika-jočih krogel, granat in šrapnelov, ter oblakov dima, je prodril žaromet v nebo, ki je pričal da so tam živi ljudi in težka borba.

BORBA OD HIŠE DO HIŠE

Na to stran reke Volge, vse je v pogonu da se odpošlje transport za transport čez reko, natovorjen z vojaštvom in vojnim materialom. Vse to je bilo delo nakladanja transportov in prevoz pod ognjem krogel in granat. Ponosni prevozniki čolnici "Abkhanzets", je prevažal razni material in vojaštvo. Mornarji in njihov kapitan, so delali brez od-

naska. Vse to je v prid osišču, kajti s tem se veže roke vladi in odlašanje dan zmagade, da ne govorimo o nadaljnjih brezpotrebni vojnih žrtev. G. W.

mora. Kapitan "Abkhanzets", Khlynia, je izkušeni krmilec parnikov v zadnjih 26 letih. V današnji borbi za Volgo, on je prevozil 500 krat čez reko natovorjeni parnik z vojniki in drugim orodjem za obrambo Stalingrada. Tako tudi topot uporen parnik, pričel se je polagoma odmikat od obrežja z one strani reke proti obrežju ob mestu Stalingradu. Kratkotrajno je odgovoril kapitan, čez pol ure bomo tam, kjer se nadaljuje vroča borba. Obrežje proti katerega smo pluli, je črno in le močne razstrebe bomb in topovskih granat, delomično sine plamen proti nebu iz oblakov dima. Po reki so pluli kosi desk in drugih predmetov, ki jih je razstrelba vrgla v vodo, je bilo vse polno. V kolikor se smo bolj in bolj približevali obali, toliko bolj se smo izgubljali sko-raj bi rekel kot senca proti močni lavi. Gromenje topov, bomb in raznega streliva, postajalo je strašno. Tudi pogovor je v takem slučaju omejen, la znaki služijo za potokaz. in ravnanje: Hitler, je vrgel na Stalingrad vso svojo moč proti enega mesta.

Borba se je nadaljevala na zelo kratkih razdaljah, največkrat borba z nožem na puški, katera je navadno trpela le nekaj časa. Topot je bil Stalingrad v drugem mesecu borbe. Popolen opis je točasno nemogoč. Vsled tega nam bo zadostovalo ako se seznamimo z besedami enega bojevnika, ki ga sem srečal. On mi pripoveduje naslednje: "Vdri smo v prvo nadstropje tej le stavbe, podzemno so bili Nemci odkod so držali ravno paklenski ogenj strojnici proti nas. Ni bilo dolgo časa, da jih smo izgnali".

Samo tenka stena je bila izmed Rdeče Armade in Nemcev bojna črta v tej stavbi. Niti zamisliti si ni mogoče tako borbo, a vendar ona se je nadaljevala iz dneva v dan. Vsaki kotiček je bilo skrivališče in vsaka tudi najmanjša odprtina, posluževala je za streljanje. Okna, vrata, prodor na stenah od topniških krogel itd., posluževalo je v borbi tako za odpor, kakor tudi vzdržanju trudapolnega napora. V mnogo slučajih če tudi so samo stene delile bojno črto izmed sovržnika in Rdeče Armade, so padale bombe na stavbe in topniške krogle. Toda borba se ni prenehala. Bili so slučajji, da so bile posamezne stavbe tako popolnoma porušene istočasno, kó se je vodila borba in ni odnehala tudi na ruševinah stavbe. Položaj se mora obdržati pod vsako ceno. To je bilo geslo Rodinstejeve straže, katera je postala izvenredni vzgled junaštva. Za 10 dni je ta držala na ozki razdalji bojne črte v mestu, dve nemški diviziji in 100 tankov. Ob vsakem napadu, sovražnik je bil odbit, poleg tega ko so si pripravili municije, pobrali ranjence in jih spravili na varno, tedaj so oddelki Rodinstejeve straže se vrgli v protinapad.

V Stalingradu ste edino dve izbiri: "Biti junak ali pa izdajalec". Druge izbire ni. Toda izdajalci bi ne dobili prenočišča. Dostikrat je lažje za enega vojaka napadati v eno hišo, kakor pa za cel ploton. Ravno iz tega se razodeva dejstvo bor-

be v Stalingradu, da se ni na našala toliko s ozirom na število, kolikor se je na sposobnost vojakov. Branilci Stalingrada so ne le pokazali svojo sposobnost, ampak oni so živa pričena ene od najstrašnejših borb v vojni, kar jih zgodovina pozna.

Ob zgodnji jutrajni zarji, začela so se vrstiti krdela nemških bombnikov na mesto. Ta so se vrstila zaporedoma čez dan in tudi ponoči. Dostikrat je napadalo mesto 1000 bombnikov.

Signali v tem oziru so bili razni. Po nekod je bil le z krikom, na bolj prometnih krajih pa zvon. Bil sem navzoč slučaju, ko je bomba padla ne daleč v stran od vojaka za signal, ter je bil ob tej priči ranjen v desno roko. Ljudstvo je hotelo skočiti mu v pomoč, ali on se je takoj zravnal po koncu in nadaljeval zvonjenje z levom rokom. Nič niti niti slutiti ni mogel, da je njegova desna roka bila tojeto močno ranjena. To je junaštvo le enega od tisočev prebivalcev Stalingrada.

Ostane mi za vedno v spominu priletni prej omenjeni kapitan prevoznega parnika. Njegovo junaško ponašanje in hladnokrvnost v vseh včasih zelo težkih slučajih, je ona vrednost, ki jo izražajo bojevniki Rdeče Armade. Tako je enkrat bil zadet z bombo njegov parnik. To se je dogodilo po noči. Med prevozniki je bil tudi mladi vojak, ki je mogoče po nerodnosti ali pa iz strahu podel v vodo. tSari kapitan je ob tej priči skočil za njim z rešil-

GOVOR HRVATSKEGA POMORŠČAKA

Hrvaški mornarji na vseh svetovnih oceanih so s preziranjem poslušali izdajalski poziv ustaških izrodov. Svobodni hrvaški mornarji se ne le ne bodo odzvali temu brezdvomno nemškemu pozivu, ki žali naša slovanška načela, temveč bodo ravno zaradi tega še bolj napeli vse svoje sile, da pomagajo k smagi nad sovražnikom.

Hrvaški mornarji dobro vedo, da pod Nemcem ali Italijanom zanje ni življenja, niti zasluzke, temveč je suženjstvo — ono najstrašnejše suženjstvo, ki ga Nemci obetajo Slovanom.

Zavedni hrvaški mornarji vedo, da rešitev naše domovine ne more biti skrb naših največjih sovražnikov in da nas bodo Nemci, Madžari, Lahi in drugi le zatirali. Najhujši pa so Pavelič in njegovi ustavi ki so le tolpa roparjev, začasni vladarji, ki bodo sesali narod dokler se bo dalo.

Svobodni hrvaški mornarji dobro vedo, da so njihovi tovariši in njihove organizacije v državi brez moči,

nim pasom z besedami: "Na taknj ta pas in se drži na vodi". Zatem je skomignil z rameni in dejal: "Bedak".

Moja roka je odrgana in tudi star sem. Toda tudi majhna pomoč ki jo morem izkazati, je potrebna. Ampak ti — ti se še lahko boriš, drži se dobro in brani Stalingrad. Z temi besedami je odslovil mladega vojaka plavajočega proti obrežju.

To je delno podoba življenja in dela branilcev Stalingrada. Galantna obramba nepoznanih junakov, ki so pomagali obrambo mesta pred hordami hitlerjevcev.

NACISTI SE POSLUŽUJO S STRAŠILOM KOMUNIZMA

Toronto. — Kanadski premijer King, ko je govoril na konvenciji A. F. L., da je nepretiran sporazum izmed delodajalcev in delavcev, ključ do zmage. Pri tem je tudi oštro opozoril defetistične elemente, ki hočejo pripravljati podlago za kompromisno premirje z Hitlerjem. Ravno tako je opozoril, kako ravno nacisti na zvit način se poslužuju "komunističnega strašila", ne samo v Nemčiji, ampak njihovi prevrženici tudi drugod, da dosežejo svoj krivični plen.

Dalje, torontovske strokovne unije, so pričele z kampanjo proti izostajanju delavcev na delu v vojni industriji. To je nasledilo sicer na podlagi vnetih delavcev, kateri z tem izražajo

svojo voljo glede samo svojega nadzorstva. Njihova izjava se glede tega glasi: "Kanadski delavci so vedno pripravljeni boriti se proti nepravici, toda ne na račun vojnih naporov".

POMOČ RUSIJI

Duncan, B. C. — Tukajšnje mesto šteje 3000 prebivalcev in je na teg daj za Rusko medicinsko pomoč zbralo \$749.39. Tag Day, je bil organiziran od organizacije C. C. F.

Širite čitate in postanite naročnikom Edinosti

da začasno ne morejo štiti njihovih interesov in da so primorani, akoravno s težkim srcem, pošiljati izdajniške apele.

Danes divjajo pred Stalingradom orjaški boji. Danes bratje Rusi krvave za vse Slovane in zadržujejo ogromne mase Nemcev, da ne proderejo v srce Rusije in s tem tudi v srce Slavstva. Alj naši pritlikavci Paveličevci v domovini zares mislijo, da bodo hrvaški mornarji izdali vse Slovane in z njimi tudi Hrvate v teh usodnih trenotkih? Varajo se Paveličevci, ako tako mislijo. Naj vedo, da bodo Hrvati napeli vse svoje sile, da nosijo danes tone in tone blaga na vse svetovne fronte in podpirajo zavezničke, ki se pripravljajo na vpad na Evropo.

Danes so najtežje ure za naš narod in za vso Evropo. Toda kmalu bo napočila zora in zmaga Slovanov. Takrat se bomo mi svobodni hrvaški mornarji, ki smo se v vojni borili in umirali za svobodo svoje domovine, ponosno vrnili domov. Vemo, da nas bodo tam čakali s cvetjem in solzami veselja, kajti takrat ne bo več niti Paveliča, niti Hitlerja, niti Madžarov, niti Mussolinija.

Mi hrvaški mornarji, ki danes jadramo po vseh svetovnih morjih ki se borimo z nemškimi podmornicami in letali, jasno vidimo pogubo nacional-socializma začrtano v triletno vrsto nemških zmag. Kljub vsem svojim zmagam se Nemci bližajo svojem koncu in porazu.

Naši bratje v Ameriki, na tisoče in tisoče ameriških državljanov hrvaške krvi, se danes bore skupno z nami in s svojim junaštvom razsvetljujejo svojo novo in svojo staro domovino, v svojih brabih bojih proti Nemcem, Jažoncem in Italijanom.

Letala, ki so nedavno krožila nad Zagrebom, so bila deloma pilotirana od ameriških Hrvatov. Bombe, katere so spuščali, so bile namenjene izdajalcem našega naroda.

Mi hrvaški mornarji bomo tudi še nadalje pluli na naših ladjah in bomo čuvali jugoslovensko pomorsko silo. Borili se bomo, da zrušimo gnusni red, katerega so uvedli naši sovražniki. Vi, ki ste v domovini, ste danes lačni, siromašni in polni bojazni. Ne pozabite, da smo mi mornarji edini svobodni Hrvati na svetu. Mi smo danes vaši predstavniki. To smo in bomo ostali tudi še naprej. Bodite ponosni na svoje sinove, na svoje očete in brate, ki se bore na vseh morjih sveta za vašo svobodo.

Živela Hrvaška! Živela Jugoslavija!

SOVJETSKI KOZAK PRIPRAVLJA OSTRO SABLJO ZA NACISTE.